

ПРОТОКОЛ № 112
от дистанционното заседание чрез видеоконферентна връзка на
Гражданския съвет към ВСС, проведено на 26.09.2025 г., гр. Варна

Днес, 26 септември 2025 г., петък, от 11:00 ч. в Зала „Варна“ в сградата на Община Варна, гр. Варна, бул. „8-ми приморски полк“ № 43, се проведе заседание в смесена форма – присъствено и дистанционно чрез видеоконферентна връзка, на Гражданския съвет към ВСС (ГС-ВСС), на което присъстват:

От страна на неправителствените и професионалните организации:

Г-жа Светла Дерменджиева – съпредседател на Гражданския съвет към ВСС от страна на НПО, представител на Асоциация „ФОРУМ“;

Г-жа Мария Карагьозова – председател на УС на Асоциация „ФОРУМ“, упълномощена за днешното заседание да представлява Съюза на съдебните заседатели в България;

Г-н Тодор Балабанов – експерт на Асоциация „ФОРУМ“, онлайн;

Г-жа Мария Колева – председател на Асоциацията на държавните съдебни изпълнители, онлайн;

Г-н Пламен Иванов – член на УС на Асоциацията на прокурорите в България;

Г-жа Десислава Михайлова – председател на Българската асоциация на съдиите по вписванията;

Г-жа Пенка Велинова – член на УС на Българската съдийска асоциация;

Г-жа Венета Желева – член на УС на Камарата на независимите оценители в България, упълномощена за днешното заседание да представлява Българската асоциация на вещите лица и експерти;

Г-н Христо Колев – член на УС на Камарата на следователите в България;

Г-н Стелиан Кралев – член на Камарата на следователите в България;

Г-н Александър Николов – председател на УС на Сдружението на администрацията в органите на съдебната власт;

Г-н Стоян Димитров – член на УС на Сдружението на администрацията в органите на съдебната власт;

Г-жа Мила Георгиева – председател на Центъра за приложно-правни изследвания и практики, онлайн;

Г-н Бойко Славчев – организационен секретар на Съюза на юристите в България;

Г-н Николай Михайлов – председател на Съюза на младите юристи, онлайн;

Адв. Венцислав Димитров – член на Съюза на младите юристи.

От администрацията на Висшия съдебен съвет:

Г-жа Зорница Златева – експерт на ГС към ВСС, онлайн;

Г-жа Кремена Капралова – експерт на ГС към ВСС, онлайн;

Г-жа Валентина Тесовска – технически сътрудник на ГС към ВСС.

Гости на заседанието:

Г-жа Ивелина Паскова – зам.-районен прокурор на РП – Варна;

Г-жа Кремена Колицова – прокурор в ОП – Русе;

Г-жа Светослава Колева – съдия в АС – Варна;

Г-н Марин Маринов – председател на АС – Варна;

Г-н Радослав Лазаров – прокурор в ОП – Варна;

Г-н Николай Димитров – разследващ полицай в ОДМВР – Варна;

Г-н Бранимир Жилин – началник-сектор в ОДМВР – Варна;
Г-н Михаил Георгиев – инспектор в ОДМВР – Варна;
Г-жа Мила Едрева – журналистка в БТА;
Д-р Мирослав Овчаров – прокурор в АП - Велико Търново;
Г-жа Даниела Стойнова – журналистка в БНР.

Заседанието протече при следния дневен ред:

1. Разглеждане и приемане решения относно тема: „Имотни измами – предложения за изменения в Наказателния кодекс“. Анализ във връзка с проблемите, които възникват в практиката по дела за неправомерно разпореждане с недвижими имоти и дружествени дялове.

Вносител: Мария Карагьозова – председател на Асоциация „ФОРУМ“

Изготвил Анализа: Пенка Велинова – член на УС на Българската Съдийска Асоциация

Докладчик: Кремена Колицова – Асоциация „ФОРУМ“

2. Разглеждане и приемане решения относно тема: „Предложения за законодателни промени в Наказателния кодекс, „Раздел IV, членове 210-212а.

Вносител: Камара на следователите в България, докладчик: Христо Колев – член на УС на КСлБ.

Информативно от съпредседателите на ГС към ВСС: темата по т. 2-ра е част от по-голяма и обширна тема, включените предложения са свързани с темата по т. 1-ва от дневния ред.

3. Разглеждане и приемане решение относно предложение за определяне на датата 7 ноември 2025 г. за връчване „Награда на името на съдия Мария Ангелова за принос към развитието и утвърждаването на правовия ред и правовата държава“ Хасково.

Вносител: инж. Албена Желязкова – член на УС на БАВЛЕК, представляващ Инициативния комитет

4. Организационни въпроси.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Здравейте на всички! Искам да открия с най-голямо удоволствие изнесеното заседание на ГС към ВСС във Варна. Това е нашето трето изнесено заседание и за нас е голямо удоволствие, че сме в този прекрасен град. Искам да благодаря на домакините – знаете, че имаме организации, които са съответно членове на ГС-ВСС, това е Българска асоциация на съдиите по вписвания, нейния председател е тук – Десислава Михайлова, за организацията и за поканата да осъществим едно изнесено заседание във Варна. Много се радвам, че това се осъществи.

Казвам се Светла Дерменджиева. Прекрасна е залата, мили хора. Имаме много кратко време, дали са ни възможност до 13 ч., темата и другата – дневния ред сме направили възможно най-кратък. Но темата е обширна, важна, знам, че ще има и допълнителни изказвания, както и сериозни разисквания така, че ще помоля да бъдем много стегнати.

Искам да благодаря на всички гости, което е чест за ГС-ВСС и ако мога в този ред на мисли да кажа, че изнесените заседания, които започнахме да правим от миналата година, са за нас безценни, защото не могат хората всичките, дори и членове на нашите организации - знаете, като прокурори, следователи, съдии и прочие, да идват в София, където се провеждат редовните заседания на Съвета. Също и техните представители не биха могли да пътуват за тези заседания, затова за нас е изключително ценно както отделни членове на организации, които не са от София да имат възможност да участват, така и представители на магистратите и не само да взимат участие и да могат все повече хора да се запознаят с дейността по-пряко на ГС-ВСС.

Имам списъка на гостите и съм подписала поканите и за мен е удоволствие, но все пак не се познаваме едната част на масата, предлагам от господина срещу мен, обратно на часовниковата стрелка или както искате, всеки с една дума да се представи, като име и организация, за да започнем по същество.

/Следва представяне от всеки един от участниците в заседанието в залата и онлайн – гости и членове на ГС-ВСС./

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: За да продължим по същество,

ужасно ме притеснява малкото време. Дневният ред е следния - разглеждане и приемане решения относно тема: „Имотни измами – предложения за изменения в Наказателния кодекс“. Анализ във връзка с проблемите, които възникват в практиката по дела за неправомерно разпореждане с недвижими имоти и дружествени дялове. Вносител е Асоциация „ФОРУМ“, ще докладват съдия Велинова и Кремена Колицова. Т. 2 - разглеждане и приемане решения относно тема: „Предложения за законодателни промени в Наказателния кодекс, „Раздел IV, членове 210-212а. Това е предложение от Камара на следователите в България с докладчик Христо Колев – член на УС на КСлБ, които касаят и са свързани по темата по т. 1. И т. 3 - разглеждане и приемане решение относно предложение за определяне на датата 7 ноември 2025 г. за връчване „Награда на името на съдия Мария Ангелова за принос към развитието и утвърждаването на правовия ред и правовата държава“ Хасково. Това е съвсем кратко, общо взето – административно. По инициатива на ГС-ВСС там има учреден такъв Комитет и това е тяхна текуща дейност.

В тази връзка давам думата първо на съдия Велинова по т. 1 да започне по темата. Благодаря.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Благодаря, колеги.

Първо, искам да кажа, че аз ще бъда съвсем кратка. Написала съм Анализ, по молба на Мария Карагьозова, на проблемите, с които според мен съществуват в наказателно-правната защита на собствеността – говорим в случаи на неправомерно разпореждане с недвижими имоти чрез използване на неистински, преправени документи. Написала съм също и за фирмени дялове, тъй като механизмът е сходен, както и с използване на фалшиви или преправени записи на заповеди, които се използват пред съда.

Направих го по молба на Мария Карагьозова от Асоциация „ФОРУМ“ след едно заседание на ГС-ВСС, в което се обсъждаше един скорошен случай. Написала съм го доста подробно, предполагам, че сте го чели – хората, които се занимават с наказателно право, сигурно са разбрали за какво става дума, със сигурност те са се срещали с подобни случаи, наясно са със съдебната практика и какви проблеми създава тя. Ще говоря изключително кратко, защото всичко,

което имам да кажа съм го написала и фактически за мен е по-важно да чуя мнението на тук присъстващите хора, отколкото да повтарям своите мисли.

Проблемът накратко е следния – когато неистински, преправен документ, документ, подписан чрез измама или от лице, което не е имало намерение да се задължи или попълване на лист, носещ подписа на издателя със съдържание, различно от неговата воля пред нотариус в следствие на което се изповяда нотариална сделка, не се води за измама по отношение на имуществото на първоначалния собственик. Тези дела се водят за документни престъпления по отношение на ползването на този документ пред нотариус, заблуждаването на нотариус и снабдяването с нотариален акт за собственост, и евентуално може да се повдигне обвинение за измама по отношение на парите, които се дават по такава сделка от купувача.

Защо това според мен е проблем. Защото такива деяния не са обикновени документни престъпления, които не увреждат собствеността, според мен, на първоначалния собственик на имота, както се приема сега. Реално погледнато, правото на собственост включва възможността на всеки един човек във всеки един момент да се разпорежи да владее имота си и да се разпорежда с него. Това нещо е нарушено, когато друго лице, чрез тази схема, се сдобие с нотариален акт за собственост. Първо, този собственик не може вече да се разпорежда с имота си, защото никой не би купил имот, за който вече има издаден нотариален акт, че друг е собственик и се водят някакви безкрайни граждански дела. Т. е., той реално е лишен от възможността да се разпорежда макар, че юридически се приема, че тези сделки, когато са изповядани чрез неистински или преправени документи, не прехвърлят собственост. Докато не приключат всички гражданско-правни спорове, този човек няма да може да се разпорежи реално с имота си.

Второ, много често собствениците на такива имоти биват изхвърлени от имотите, защото това са хора, които са с физически, психически проблеми, възрастни хора, понякога отсъстват и имотите им биват завладени, т. е., те губят възможността си да владеят имота си. В наказателното производство по отношение на тяхното имущество се приема, че е извършено обикновено

документно престъпление – ползване на неистински или преправен документ. Те нямат качеството в наказателния процес на пострадали, не могат да се ползват от правата на пострадалия, не могат да предявят граждански иск, не могат да пускат обезпечителни мерки. Прокуратурата няма възможност, когато имаме лица с физически и психически проблеми, да поиска налагане на обезпечителни мерки, като например възбрана на този имот, за да може да спре последващите му препродажби. Т. е., имаме едно имуществено – макар и на хартия само, разпореждане, което силно уврежда имуществото на първоначалния собственик и той реално в някои случаи губи не само владението, но и собствеността си. Тъй като – вече това са последващи неща, които се случват, възможно е добросъвестни собственици да придобият имота по давност и т. н.

Давността за разследване на тези документни престъпления е изключително кратка. Ако човекът не се намира в България, тя ще изтече преди той изобщо да разбере, че се е случило такова нещо, т. е., изобщо няма да има – дори няма да е възможно да има присъда за документно престъпление. Наказуемостта е изключително ниска, ако лицата, които извършват това деяние, са неосъждани, те ще бъдат освободени от наказателна отговорност с налагане на административна санкция, която е глоба от 1000 лв. до 5000 лв. Т. е., наказателно-правната защита на такива деяния е изключително, изключително неефективна!

Това се отнася и по отношение на ползване на неистински преправени документи пред нотариус, пред Търговския регистър за придобиване на дружествени дялове. Това се извършва по два начина – чрез договор за прехвърляне на дружествени дялове и чрез прехвърляне на предприятието на юридическо лице. В годините – 30 години близо съм работила наказателно право, съм виждала най-различни варианти на такива деяния. И трябва да ви кажа, че едно такова прехвърляне на фирмени дялове чрез прехвърляне на предприятие или чрез дружествени дялове с такива документи води до много тежки последици за собствениците на това фирмено имущество, тъй като то се

овладява от други лица, могат да се теглят пари от банкови сметки, да се прехвърлят имоти и се „завъртат“ отново едни безкрайни граждански дела.

Друга схема, която съм посочила, която също съм виждала в практиката си в един момент, това е ползване на предварителни договори за покупко-продажба за недвижими имоти, фалшиви, преправени, които се представят пред съд, лицето отсъства, съответно – да, назначава се особен представител, но той няма как да представи пред съда адекватно възражение, той няма връзка със собственика на имуществото. И в тези случаи се издава съдебен акт, с който договора се обявява за окончателен, отново се овладява имуществото, отново следват последващи прехвърляния, „завъртат“ се едни граждански дела.

Фалшиви завещания – следващата схема, тук вече оставяме изцяло на плоскостта на документното престъпление. Обявяват се тези завещания за действителни, овладява се имуществото на лицето, започват отново продажби, препродажби. Наказателната защита – тук вече нямаме и купувач, който евентуално да се повдигне някакво обвинение за измама, тук оставаме изцяло в чл. 316.

Написала съм много подробно всичко, цитирала съм съдебна практика, посочила съм едно старо постановление на Върховния съд, където се обяснява – всички, които са го чели и се занимават с наказателно право, могат да се убедят, че наистина има проблем. Има две разрешения на този проблем – или създаване на нови текстове, които покриват точно този вид схема на ползване на такива документи пред нотариус, съд и търговски регистър, за да се овладее чуждо имущество, или по пътя на тълкуването – евентуално чл. 212 е по отношение на недвижимите имоти, ако съда излезе с някакво тълкователно решение, че може да се заблуди нотариус или съдия, тъй като в момента практиката приема, че те не са субект на заблудата по смисъла на Наказателния кодекс, тъй като не извършват разпоредителни действия, нотариална – съответно съдебна, дейност, правораздавателна дейност. И евентуално да се повтори отново едно старо тълкователно решение отпреди 1990 г. за това, че не се прехвърля собственост с тези сделки, не значи, че не се уврежда собственика.

Тъй като в момента практиката приема, че тези сделки – лицата не са пострадали по простата причина, че не се прехвърля собственост.

Не искам повече да говоря, тъй като – както казах, за мен е по-важно да чуя другите хора какво имат да кажат. Благодаря ви.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Аз благодаря на съдия Велинова. Тъй като имаме още доклад по т. 1, давам думата на докладчика Кремена Колицова.

КРЕМЕНА КОЛИЦОВА: Благодаря. Аз искам да допълня изложението на съдия Велинова с един, според мен, много актуален в момента случай, който не беше обхванат от нейното изложение, но при него отново възниква този проблем със съдебната практика, която приема, че съдията не може да бъде субект на измама, не може да бъде въведен в заблуждение, дори пред него да са представени неистински документи, преправени или такива с невярно съдържание.

Става въпрос за една схема, прилагана в момента в цяла България, като само в русенския район, по данни на сектор БОП, има над 40 такива случая, като по същата схема, доколкото ми е известно, има регистрирани казуси в района на Варна и на София. Лицата, които действат по тези схема, по всичките случаи са едни и същи. Те използват възможността по чл. 410 от ГПК да се подават заявления до съда с искане за издаване на заповед за изпълнение, а след това, въз основа на тази заповед, се издава изпълнителен лист. Едно лице, на чието име са регистрирани множество търговски дружества, представя по този ред пред съда заявления, в които твърди, че неговото търговско дружество е извършило някаква услуга – транспортна или строителна, в полза на друго търговско дружество и претендира за плащането на тази услуга. Претендираните суми варират от порядъка на десетина хил. лв. за всеки отделен случай. В действителност такива услуги не са били извършвани от дружеството на лицето-заявител, като уловката тук е, че мнимия получател на измислената услуга е търговско дружество, собственост на чужд гражданин – обикновено британски или руски, който от дълги години не пребивава на територията на Р България. Същевременно обаче това дружество – на чуждия

гражданин, е собственик на някакъв недвижим имот – къща или апартамент, като тези обстоятелства са известни на заявителя, тъй като той самия и жената, с която работи и живее, която е адвокат, са съдействали на тези чужденци да регистрират тези търговски дружества в България и съответно да закупят тези имоти.

Като седалища на дружествата на чужденците са посочени или адреса на *.../шум в залата/...* недвижим имот, където от години не живее никой, или офиса – кантората на лицето-заявител. По този начин призоваването по ГПК става чрез залепване на вратата на адрес, където чуждия гражданин не пребивава и съответно по тази причина няма как да узнае за претенциите на заявителя и съответно да възрази срещу тях.

В някои от случаите към заявленията са представени фактури за извършената мнима услуга, които са подписани от заявителя в качеството му на управител на дружеството уж изпълнител на услугата по фактурата. По тези заявления съдът се произнася в закрито заседание, без да извършва каквато и да е била проверка за това дали подобна услуга е била извършена само и единствено въз основа на заявлението, като според ГПК съдът няма задължение да извършва подобни проверки. Така, на основание чл. 411, ал. 2 от ГПК, съдът издава заповед за изпълнение и тъй като чужденецът не е уведомен за това, няма как да я оспорва. След изтичането на определения срок, съдът издава изпълнителен лист за сумата, която е посочена в заявлението, като стойност на уж извършената услуга, както и за разноските по делото. Тук се включва жената – адвокат, с която живее заявителя и същата представя договор за правна помощ с възнаграждение от порядъка на няколко хиляди лева, достигащи дори до 10 хил. лв. за едно извършено правно действие.

С така издадения изпълнителен лист се образуват изпълнителни дела при частни съдебни изпълнители, където се представят нови адвокатски пълномощни договори за правна помощ, също на значителна стойност от порядъка на няколко хиляди лева. По искане на вискателя, частния съдебен изпълнител насочва изпълнението върху недвижимия имот – собственост на търговското дружество на чужденеца и продава този имот на публична продажба.

Междувременно претенцията на заявителя от 10 хил. лв. за уж извършената услуга е нараснала петкратно заради претендираните разноси за адвокатски хонорари на жената.

Най-общо казано, само от един такъв случай се получава абсурдната сума от десетки хиляди лева. В този конкретен случай състава на измамата, както обикновената, така и документната, отново се явява неприложим, съгласно трайната съдебна практика, тъй като самия съдия, който издава заповедта за изпълнение не извършва никакви разпоредителни действия с имота на мнимия длъжник. Тези действия извършва частния съдебен изпълнител въз основа на валиден и влязъл в сила съдебен акт. Доколкото ми е известно за тази схема във Варна се води досъдебно производство по чл. 309 от Наказателния кодекс за съставяне на неистински частен документ, което престъпление е наказуемо с лишаване от свобода до 2 години.

В този случай, описан от мен, има още един проблем със съдебната практика и той е свързан с това дали фактурата, издадена от управителя на търговското дружество и свързана с дейността на дружеството е частен или официален документ. Моето лично мнение е, че е официален, тъй като е издадена от длъжностно лице каквото безспорно е управителя на търговското дружество в кръга на службата. Проблемът възниква от това, че са налице съдебни решения по отделни дела, а не тълкователни такива, които разглеждат фактурите като частни документи и това са основно решения по граждански дела, които не обсъждат характера на документа по смисъла на чл. 93, т. 5 от НК. А дали фактурата е официален или частен документ, е от съществено значение поради това, че само официалните документи могат да бъдат с невярно съдържание и са с инкриминирани в чл. 311 от НК, но не и частните, които не могат да бъдат предмет на лъжливо документиране. Мисля, че в този случай е наложително да се сезира Върховния касационен съд за произнасяне с тълкователно решение по този въпрос.

Съвсем накратко искам да посоча още един случай в допълнение на изложеното от съдия Велинова. За случая от далечната 2003 г., когато по това дело има постановена осъдителна присъда – искам да посоча и то за измама, в

който случай осъденото лице само е изготвило неистински нотариални актове, на които е придаден вид, че са от 1947 г. и въз основа на тях е поискано от областния управител възстановяване на собствеността върху одържавени имоти, деактуването им като държавна собственост и предаване на владението на мнимия собственик – наследник на купувача по фалшив нотариален акт. Тези неистински нотариални актове са били представени пред областния управител, който, въз основа на тях, е деактувал исканите имоти – става въпрос за няколко магазина на централната улица в Русе, и е предал владението на мнимия наследник. Мнимият наследник е съставителя на фалшивите нотариални актове, който е мозъка на схемата и отдава под наем тези магазини в продължение на 14 години, и прибират наемите от тях.

Обвинителният акт беше внесен от мен по обвинение за обикновена измама и за документно престъпление с измамено лице областния управител, тъй като към 2003 г. документната измама по чл. 212 от НК нямаше за предмет недвижими имоти. Като щета за държавата бях посочила пазарната стойност на магазините. При първото гледане на делото подсъдимите бяха оправдани, тъй като на първо място областния управител, както и съдия, и нотариус, не можело да бъде заблуден, тъй като бил длъжен да извърши проверка на фактите преди да деактува имота и да предаде неговото владение на частното лице.

Също така, съдът прие, че областния управител не извършва никакви разпоредителни действия, тъй като деактуването не е такова действие, а собствеността върху имота се възстановявала по силата на реституционния закон макар, че лицата – извършители на престъплението, нямат никакви права по силата на този закон. Освен това, съдът прие, че за държавата не била настъпила никаква щета, тъй като тя си оставала собственик на магазините – това, което каза съдия Велинова, макар и същите фактически да са се ползвали от подсъдимите. Съдът прие, че наемите не се явяват щета, а са пропуснати ползи. При повторното разглеждане на делото, мозъкът на схемата беше осъден за измама за това, че е възбудил заблуждение у областния управител и е причинил вреда на държавата в размер на получените от магазините наеми, но само до момента на внасяне на обвинителния акт в съда. В действителност за

14 години за четирите магазина получените от извършителите наеми възлизат над 1 мил. лв. Смятам, че до осъждането на това лице нямаше да се стигне, ако същия междувременно не беше убил своя съучастник, като го намушкар многократно с нож и смятам, че по тази причина съда взе соломоновското решение все пак да осъди този човек.

По повод от необходимостта от законодателни промени в НК, смятам, че е наложително създаването на нов състав в Глава IX за документните престъпления, а не промени в текстовете за документната измама по чл. 212 от НК, както предлагат от КСлБ. Смятам, че този нов състав на престъпление не следва да бъде включван в Глава V за престъпление против собствеността, а в Раздел IV за измамите и ще обясня защо.

Съгласно трайната съдебна практика, разликата между обикновената и документната измама е само в средството, което се използва за въвеждането на заблуждение у измаменото лице. При обикновената измама това са действията на измамника, а при документната измама това е инкриминирания документ – неистински, преправен и с невярно съдържание. Т. е., въпреки, че в състава на документната измама по чл. 212 от НК не изисква наличието на въведено в заблуждение и измамено физическо лице, което да е извършило конкретни разпоредителни действия с предмета на престъплението, съдебната практика, която е трайна и последователна през годините, въвежда това изискване. Именно поради тази причина смятам, че новия състав на престъпление не следва да бъде включен в Главата на престъпленията срещу собствеността и в частност на раздела за измамите, тъй като в такъв случай тази съдебна практика автоматично би била приложима и за този нов състав.

Няма спор, че *.../шум в залата/...* заблуждение съдия, нотариус, частен съдебен изпълнител или държавен, или общински орган, пред когото се представят инкриминираните документи, не извършва разпоредителни действия с предмета на престъпление. Поради това смятам, че текста следва да бъде от вида: „Който използва неистински преправен или с невярно съдържание официален или частен документ, или документ по чл. 315 от Наказателния кодекс пред съд, арбитраж, нотариус, частен съдебен изпълнител,

държавен орган или орган на местното самоуправление или пред длъжностно лице и представител на обществеността с цел да получи каквито и да било права върху чуждо движимо или недвижимо имущество, върху чужди дружествени дялове или акции в търговско дружество, се наказва с лишаване от свобода, което като размер да е съизмеримо с размерите, предвидени за документната измама.“ Също така следва да се предвидят, според мен, квалифицирани случаи когато стойността на имуществото е в големи и в особено големи размери, като съответно и наказанията да са по-високи. Може да се предвиди, като квалифициран случай това, което предлага и съдия Велинова – да е по-тежко наказуемо престъплението, когато реалният собственик на имуществото е бил отстранен от него и е бил лишен от възможността да го ползва. Благодаря за вниманието.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Ние благодарим. И тъй като по един естествен ход се преминава към т. 2, считам, че трябва и г-н Колев да докладва своята точка, за да може след това на спокойствие едновременно да се правят предложения, обсъждания, както и ако има и други данни, които бихме могли да обсъждаме с оглед и по-ограниченото време и да не се преповтарят, защото както мотиви, така и фактически обстоятелства се припокриват в даден момент.

МАРИЯ КАРАГЬОЗОВА: Ако може г-н Маринов да се изкаже, понеже има ангажимент и трябва да тръгва.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, разбира се, заповядайте.

МАРИН МАРИНОВ: Здравейте. Марин Маринов от АС – Варна. Понеже имам и друг ангажимент, исках да уважа и форума. Благодаря ви за повдигането на тази тема, която е много злободневна.

Наистина трябва да бъдем много балансирани в предложенията си, защото от една страна стои гражданския оборот, който имаме нужда да е много стабилен и собствеността е свещено право на всеки. От друга страна, трябва да се сложи край на тези деяния, които не просто тормозят, те „удрят“ и по авторитета на институциите. Така, че ще ми е интересно какви предложения има.

На мен лично ми хареса предложението на КСлБ, които предлагат да се разшири – може би хипотезите на чл. 212 да бъдат разширени. Защото за нови текстове, това би означавало да се съобразяват много други неща и законодателната техника там си е много специфична. Но мисля, че органите, които имат право на законодателна инициатива трябва да се изкажат последни.

Благодаря за докладите. Гражданският оборот винаги е по-неформален и това дава възможност за развитие на пазарната икономика. Може би, като се предлагат такива мерки, трябва да се мисли да не постигнем по-големи беди и след това да се случват злоупотреби в гражданския оборот – злоупотреби, например, с правата на кредитори, каквото е възможно в заповедните производства, както чух, че се използва доста широко от измамниците.

Благодаря ви и успех на форума.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Ние благодарим. Наистина, заедно с почти направените предложения и одобрението, което имате предварително към материалите на колегите, които са от КСлБ, искам да ви уверя, че ние – аз разбрах съвета, който давате, както се казва, да не развалим това, което имаме, дайте да го поправим и без да се налагат много новости, за да не чакаме дълго, затова казвам, че ние този подход доста внимателно го ползваме, за да имаме някакви резултати и успехи. Благодаря още веднъж, разбира се, ще се съобразим и Ви желая хубав ден!

/Марин Маринов напуска залата./

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: В ред на мисли това, което казвах преди, с удоволствие, да изслушаме господина, мисълта ми е, че давам думата на г-н Колев да може и той да направи своето изказване. След това, ако има други съществени данни, които някой би съобщил по темата и след това да преминем към едно сериозно общо обсъждане по отношение на материята, както и на предложенията за законодателни промени. Христо Колев.

ХРИСТО КОЛЕВ: Здравейте, колеги!

Първо да благодарим на днескашните домакини – г-жа Михайлова, за това изнесено съвещание и на съпредседателите на ГС-ВСС. Благодаря ви от името на Камарата, че уважавате този форум, благодарим на гражданските

организации, които неимоверно с тяхното участие в този малък формат, винаги подкрепят магистратите без значение, без да ни разделят – следователи, съдии, прокурори.

Малко предистория. Тази тема се зароди от колегите от Академията за изследвания на сигурността в отбраната когато започнахме да разглеждаме арбитражните решения по Закона за арбитража и тогава видяхме какви проблематики съществуват. Благодарни сме и на Министъра на правосъдието, че веднага последваха промени в това законодателство, ние също дадохме нашите предложения за промени. Неслучайно сложихме такива промени в чл. 212 – те са съвсем обрани, като тук целта ни е да не се променят настоящите разпоредби точно, за да не се допусне правото на избор на обвиняемия или обвиняемото лице, в последствие подсъдимия, да стане т. нар. връщане на досъдебно производство – от съдебно на досъдебна фаза и забавяне на висящите процеси.

Като съдия Велинова, няма да влизам в конкретика в нашите предложения. Виждам и те са точно за това да възбудим дебат, да бъдат отчетени и да обострят вниманието на тези, които трябва да започнат да ги променят или да ги допълват, и да ги надграждат, а именно – българския законодател. Това, което сме представили като тема е част от една по-голяма тема, която касае НК, т. е., допълнението на материално-правното право е от изключително значение, защото дори ние да имаме, а съм сигурен, че всички имаме такива досъдебни производства във времето назад, свързани с имотните измами и който български гражданин накрая остава неудовлетворен. Естествено това рефлектира пак върху самата съдебна система – ами тя е виновна, а когато има празнота в закона, то няма как ние да я запълним. Разбира се, прилагаме този закон, който е най-близко до конкретното деяние, конкретния случай.

Прочитайки много добре анализа на г-жа Велинова, който е изключително изчерпателен, аз се пресетих за един мой казус, който беше на моето бюро и така и не можахме, естествено лицето получи своето обвинение, но пострадалия – той даже не беше и пострадал, на всичкото отгоре от толкова

кратно разследване или малко по-продължило във времето, не може да си получи жилището. То беше взето от т. нар. имотна мафия, той трябваше да бъде – по гражданско-правен, изнесен от жилището, трябваше да му бъде потърсено .../шум в залата/... от свои близки и при третото или четвъртото призоваване той вече не беше и сред живите. Ето това е резултата от липсата на конкретни текстове, свързани с имотната мафия. Това беше отдавна, тогава още няхаме и конкретни фигури с пострадалите, дори наследниците не пожелаха да продължат делото, което продължи да се води.

Виждам, че започват дебатите. Това е, както казах, основното да имаме такива дебати по текстовете, които сме ги предложили. Предложили сме завишаване на наказанията разбира се.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Изчети предложенията по членове, защото после трябва да ги гласуваме.

ХРИСТО КОЛЕВ: Те са доста. Така, добре.

По чл. 210 предлагаме две алинеи да бъдат допълнени, като нови точки – 6 и 7: „... ако е извършена от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група, или е свързано с имущество на повече от едно лице.“ Отдавна е ясно, че имотните измами се извършват точно от такива организирани престъпни групи, които се занимават точно с такава дейност. Тук се използват и т. нар., както и финансови .../шум в залата/..., тук имаме имотни обаче. Т. 7: „...ако е извършено деянието спрямо лице в уязвимо положение поради възраст, физическо или психическо състояние.“ – това също е лесно доказуемо. В делата си ние го доказваме с една експертиза за свидетелска годност и т. н.

В чл. 211 предлагаме да се предвиди наказание от 3 до 15 години лишаване от свобода, конфискация на имуществото и отнемане на неправомерно придобитото имущество.

В чл. 212 – това е промяна, която касае да разделим чуждо движимо имущество от чуждо недвижимо имущество, което отива в следващата алинея. Тук, в чл. 212, ал. 2, сме изброили конкретните документи. Естествено, изброяването на конкретни документи, както и в настоящия състав, може би не

е правилно да бъдат изброявани, защото те могат да бъдат много видове и не са изчерпателни, и да не стане .../шум в залата/...

Чл. 212, ал. 3 може да придобие следния вид: „Ако деянието по предходната алинея спрямо собственик на недвижимия имот, който е лице в уязвимо положение поради възраст, физическо или психическо състояние, е извършено от нотариус, адвокат или друго длъжностно лице в рамките на служебните му правомощия, наказанието е лишаване от свобода от 10 до 20 години.“

Досега съществуващите алинеи да променят съответната си номерация, като се предвиди конфискация на цялото имущество на дееца. Тук отварям една скоба, като, както казах, голяма част от тези измами се извършват от лица, които са малоимотни или са пострадали наркозависими, тогава няма да имат със сигурност какво им се конфискува.

Вторият вариант, който предлагаме на същия текст – чл. 212, касае имотните измами и дейността на арбитражните съдилища, като изготвянето и използването на неистински, преправен или документ с невярно съдържание, в резултат на който е изготвен съдебен или арбитражен акт или нотариален документ, с който е удостоверено прехвърляне право на собственост върху движима или недвижима вещь на физическо или юридическо лице. Възможно е аналогични текстове да се включат като алинеи към чл. 314 от НК при извършено формално документно престъпление. Предложенията са, както следва: „(1) Който, чрез използване на документ с невярно съдържание или на неистински или преправен документ, получи без правно основание чуждо движимо или недвижимо имущество с намерение да го присвои, се наказва с лишаване от свобода от 2 до 8 години и глоба.

(2) Наказанието по ал. 1 се налага и на онзи, който, чрез съставяне на документ с невярно съдържание или на неистински или преправен документ, съзнателно даде възможност на друго физическо или юридическо лице да получи без правно основание такова имущество.

(3) Който, чрез използване на неистински документ, или документ с невярно съдържание, или преправен документ, получи без правно основание за

себе си или за друго имотна облага, въз основа на издаден акт при арбитражно производство, съдебен акт, или акт заверен или издаден от нотариус или помощник-нотариус, с който са удостоверени или прехвърлени права върху движимо или недвижимо имущество на физическо или юридическо лице, се наказва с лишаване от свобода от 5 до 10 години и глоба.

(4) Наказанието по ал. 3 се налага и на онзи, който, сам или чрез друго състави неистински документ, или документ с невярно съдържание, или преправи съдържанието на документ, с цел да бъде използван и въз основа на който да бъде издаден акт при арбитражно производство, съдебен акт, или акт, заверен или издаден от нотариус или помощник-нотариус, с който се удостоверяват или прехвърлят права върху движимо или недвижимо имущество на физическо или юридическо лице.

(5) Когато в случаите по ал. 3 и ал. 4 деецът бил представител на юридическо лице, или негов пълномощник, на нотариална или на адвокатска кантора, или упълномощено от тях лице, или по поръчение и в изпълнение на решение на организирана престъпна група, се наказва с лишаване от свобода от 3 до 15 години и глоба.“ – имаше такъв казус, който беше отразен на наскоро в последната една година.

„(6) Когато с деянието по предходните алинеи са удостоверени или придобити права върху движимо или недвижимо имущество на физическо или юридическо лице, които са собственост или във владението на лице, ненавършило 18-годишна възраст, лице, което е поставено под запрещение, лице, което е самотно живеещо, лице с трайна физическа, психическа, интелектуална и сетивна недостатъчност, се наказва с лишаване от свобода от 10 до 15 години и глоба.“

Предвиждаме и състави, които да са извършени в опасен рецидив, където лишаването от свобода е завишено от 3 до 15 години и глоба.

„(8) Ако имуществото по предходните алинеи е в особено големи размери, представляващо особено тежък случай, наказанието е лишаване от свобода от 10 до 20 години и глоба.

(9) В случаите на ал. 1 съдът може да постанови конфискация до една втора от имуществото на виновния и да го лиши от права“ – в конкретните алинеи и също така да постанови конфискация на цялото имущество на виновния и отново да го лиши от права.

Следващият текст е по чл. 212а – предлагаме да бъдат добавени две нови алинеи – 3 и 4, и те са свързани с вече навлизащи изцяло в ежедневието ни изкуствен интелект: „(3) Който използва изкуствен интелект за създаване или използване на фалшива самоличност, симулиране на глас, образ, текст или поведение на лице с цел въвеждане в заблуждение и с това причини нему или другиму имотна вреда, се наказва с лишаване от свобода от 1 до 6 години и глоба от 2 хил. лв. до 10 хил. лв.

(4) Който разпространява или системно създава или обработва фалшиви изображения или видеозаписи с интимно или сексуално съдържание чрез дигитална манипулация или дийпфейк технологии, представящи друго лице се наказва с лишаване от свобода от 2 до 6 години и глоба от 5 хил. лв. до 10 хил. лв.“

Това са съвсем накратко предложенията на КСлБ.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Благодаря на г-н Колев, помолих го все пак да ги щрихира, защото не всички може би така дълбоко са се запознали, пък ще ги разглеждаме за гласуване.

Г-жа Десислава Михайлова, като наш домакин и председател на БАСВ – тя излезе административно, за да удължи срока за ползване на залата – я помолих, тя ми съобщи преди малко – позволих си да сложа репер и по отношение провеждането, нека да чуем всички данни и предложения, за да може след това да започнат всичките обсъждания, без да се налага да спираме по точки. И – тя ми спомена, че колеги от Варна, от различни институции и структури, имат да изнесат статистически данни – не за предложение, по отношение на статистически данни, както и на някои други факти и обстоятелства, във връзка с темата. Аз не знам кои са от гостите или от участниците, които са. Така, че, който има – както се казва, какво да докладва, да започва. Да казва кой ще докладва.

БРАНИМИР ЖИЛИН: Предполагам, че г-жа Михайлова има предвид нас, от Икономическа полиция.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, за нас е удоволствие и Ви давам думата. Само за протокола се представете.

БРАНИМИР ЖИЛИН: Бранимир Жилин, служител съм на Икономическа полиция.

Общо взето това, което – даже единия случай, който е със заявленията по чл. 410, ние сме го работили, от нас тръгнаха нещата. Ние даже си го бяхме набелязали, като проблем, който съществува в законодателството. Даже този, който ги е разписвал като управител, не е бил управител към момента на самото подписване.

КРЕМЕНА КОЛИЦОВА: В някои от случаите само.

БРАНИМИР ЖИЛИН: Както и да, няма значение – на това обърнахме внимание.

Със завещанията по същия начин е проблема и наистина съществува, защото на практика за едно наказание по чл. 316 много често не се доказва. Защото на практика този, който го е използвал, той не знае, има субективни фактори. .../шум в залата/... получава един имот за 150-200 хил. и нагоре имущество, но съществува проблема.

Това, което искаме да насочим, като проблем, който ние забелязваме тенденция в последните години са т. нар. обстоятелствени проверки. Тъй като все по-често – много са случаите, голяма част не стигат до нас по никакъв начин, но виждаме какво се – понеже комуникираме с Общината, с Областна администрация. Само от миналата година до момента при нас само в отдела са минали 54 случая. Пак казвам, като в цялата дирекция се работят такива случаи.

Проблемът е следния, че – хората, масово става това и явно един от друг почват да се учат, може да има и квалифицирани лица, които да ги обучават. Общо взето се получава така, че като видят някъде имот, който отдавна не е стопанисван, намират го – аз днес мога да отида да заявя имота, че е мой с двама свидетели. И тук вече се сблъскваме със следните проблеми, защото на практика нито нотариуса е длъжностно лице, пред който евентуално чл. 290 –

т. е., нямаме нито чл. 290, чл. 314. Значи, обикаляме, мълчим се и с Прокуратурата образуват се дела, но на практика – практиката е нулева! Има някои, като извикваме, се отказват да продължават процедурата. А тя е елементарна, тя е много проста.

Ние в тази връзка имаме няколко нахвърлени идеи, които могат да бъдат като превенция, отколкото в последствие да се прилагат. Например, да се увеличи срока на давността или пък да се вписва по някакъв начин не момента на започване на владение. Защото съдебната практика и тълкуванието на термина „владение“ е много разширен и се тълкува по различен начин.

Със завещанията – може би наказателно ако се реши да се увеличи – може би ще се реши проблема, ако предварително саморъчното завещание се впише при нотариус задължително. Но това вече е съвсем законодателна инициатива.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Да се помисли за съхранение предварително; Регистър може би; Да, в някакъв регистър, в който да се отрази, че на тази дата, т. е., още преди лицето да е починало да има такова саморъчно завещание; Има за отказ от завещание и сигурно там.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Нека да продължат – по същество, имате ли още данни по темата, защото ще преминем към предложения и разисквания и разбира се пак ще се изкажете.

БРАНИМИР ЖИЛИН: Не, не – искахме да обърнем внимание специално върху констативките, защото те остават малко встрани.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Други изказвания с данни, които да може да обсъждаме.

БРАНИМИР ЖИЛИН: Не, това беше, което казахме.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: За момента няма. Но винаги може да пишете до ГС-ВСС.

Има ли някой друг, който да има данни, които да се обсъждат. Ако не, ще дам думата на Мила Георгиева, ако може да се свърже и ще преминем към сериозното обсъждане.

Мила, чуваме ли се, ако не – през телефона.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Да, аз много добре ви чувам. Не знам вие как сте.

/Отстраняване на технически проблем./

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Колеги, първо искам да благодаря за днешната тема и задълбочените анализи.

Това, което обаче аз искам да предложа от името на ЦППИП е следното: проблемите на правораздаването са ясни. Обаче – небивала война срещу магистрати от лица с политическа сила е нарушение на Конституцията и заслужава незабавни действия от нас. Затова предлагам да използваме правните способности на европейските *.../лоша връзка/...* да поискаме делегация на Гражданския съвет към Висшия съдебен съвет да посети Европейската комисия и комисаря по правосъдие и в Европейския парламент групата да *.../лоша връзка/...* които се занимават, с исканията на ПП-ДБ */Коалиция „Продължаваме Промяната – Демократична България“/*. В тази програма предлагам да се включим и *.../лоша връзка/...* защото при този *.../лоша връзка/...* това беше първата точка.

Втората точка е за сезиране Софийската адвокатска колегия срещу адвокатите, които са в нарушение на чл. 21 от Етичния кодекс на адвоката *.../лоша връзка/...* ругаят съда, а това е забранено както за *.../лоша връзка/...*, така и за всички магистрати, така и за *.../лоша връзка/...* това е много опасно и аз смятам, че ние трябва да гласуваме решение да сезиране Адвокатската колегия да си извърши проверката и да вземе решение. Ние само ще демонстрираме, че това е голяма заплаха и опасност за независимостта на съдебната система когато адвокат се постави начело на войната срещу съдебната власт. Това е, което искам да кажа.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Благодаря ти, Мила. Разбира се, всички ще го обсъдим и като дойде време за гласуване пак.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Сега добре ви чувам.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Само казвам, че разбира се, че ще го разгледаме, дано да остане времето и като дойде време за гласуване, моля те, докато текат разискванията по т. 1 и т. 2, внимателно формулирай текста за предложение на решение на ГС-ВСС така, че да не губим време. С две думи,

изчисти текста по това, което ни разказа. Иначе безкрайно ти благодаря за включването, усилието и предложението. Благодаря ти, за да продължим по същество.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Така, аз искам само да добавя само, че ще ползваме .../лоша връзка/... финансовата институция на Европейския съвет за средствата .../лоша връзка/... и че ще бъде разгледано в Европейския парламент и в Европейската комисия. .../лоша връзка/... И колкото по-голяма е делегацията, ще бъде по-добре.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Мила, ако днес не остане време, може да го гласуваме на 3-ти.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Чакайте малко. Защото ми се струва, че има микрофония.

/Отново технически проблем с онлайн-връзката./

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Мила, ще го разгледаме на 3 октомври и ще го приемем. Благодаря ти, Мила.

Сега трябва да започнем с разискванията по т. 1 и т. 2. По отношение на така изнесените доклади по т. 1, по т. 2, допълненията, които направиха колегите от ОДМВР – Варна, на които още веднъж благодаря, са вече тема за общо изказване и обсъждане, за да може след това ГС-ВСС по тях да премине към съответните решения. Само ще помоля желаещите да се представят по отношение записа и протокола, за да уважим всяко едно изказване. Давам думата на всички, без значение на членове и гости. За мен ще е удоволствие, надявам се и за всички колеги от ГС-ВСС.

ПЛАМЕН ИВАНОВ: Вземам думата.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Доколкото си спомням – Пламен Иванов, прокурор, представител от гр. Варна.

ПЛАМЕН ИВАНОВ: Във връзка с направеното предложение по т. 1 от дневния ред и по-конкретно състава на престъпление, считам – така изчетен и възприет, считам, че същия ще бъде с комплексен текст, няма да засяга само документооборота, а ще засяга и собствеността. И мястото му не би следвало да е в документните престъпления, би следвало да е в раздела за измамата, като

считам още, че същия ще се яви специален. Защото, когато въвеждаме нов текст в НК, трябва да съобразим съотношението му с другите текстове и също трябва да се предвиди това. А може би ще се яви специален *.../шум в залата/...* и съответно и санкциите трябва да бъдат съобразени с това. Така, че считам, че по-лесно ще бъде не да посочваме на нов текст, ново престъпление в НК, а да бъдат въведени квалифицирани състави във вече наличните. Това е моето мнение.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Това е по предложенията, които бяха направени, корекция.

ПЛАМЕН ИВАНОВ: По предложението по т. 2, изнесено от г-н Колев, подкрепям изцяло. Увеличаването на размера на наказанията би довело до засилване на превантивната функция на самото наказание. Въвеждането на квалифицирани състави, с оглед особеностите на субекта и на пострадалото лице, би позволило на съда да налага справедливи наказания, съответни на конкретната степен на обществена опасност в зависимост от конкретния случай. Също така, по първия вариант се предвижда диференцирани по отношение на имуществото – предмет на престъпление, наказание, което също считам за доста удачно, а именно съответно наказание когато предмета е чуждо движимо имущество и съответно наказание, когато недвижимо имущество предвид разликата в *.../шум в залата/...* предмет. Затова подкрепям предложението по т. 2. Това е.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Много благодаря, г-н Иванов.

Други изказвания, предложения, разсъждения?

КРЕМЕНА КОЛИЦОВА: Мога ли да направя реплика. Искам само да допълня, че предложения от мен текст не изключва предложенията, направени от КСлБ, тъй като те засягат въвеждането на нови квалифицирани състави във вече съществуващите текстове за измама и документна измама. А моят аргумент да бъде включен този нов текст в главата за документите престъпления, както вече посочих, е трайната дългогодишна и последователна практика на всички съдилища, във връзка с прилагането на текстовете за обикновената измама и документната измама, която практика смятам, че няма

да бъде променена през годините и няма аргументи, които да обосноват такава промяна. Включването на този текст отново в главата за измама автоматично би отнесло, при тази създадена трайна дългогодишна практика, и към този нов текст, тъй като отново ще се представя за някакъв вид измама. И аз обясних какво приема съда, каква е единствената разлика между обикновената и документната измама – това е средството чрез което се възбужда заблуждението, независимо от това какъв е предмета на престъплението и какви са пострадалите лице.

Това бяха моите аргументи, само това исках да допълня. Благодаря.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Благодаря. Г-жа Велинова, заповядайте.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Тъй като става много професионален дебата, на този форум не е точно това целта, а да се повдигне дискусия къде всъщност в практиката има проблеми и защо определен вид деяния, които се възприета като измама, всъщност не се третират в крайна сметка в съдебната практика, като измама, като документни престъпления.

Аз много харесвам предложението, което г-жа Колицова направи, защото това е един много добре обмислен мащабен текст. Дали да се вкара в Глава „Престъпления против собствеността“ или в Глава „Документни престъпления“, то в крайна сметка, ако се възприеме този текст, ще го решат в Министерство на правосъдието (МП), когато внасят промените. За мен лично има логика в това да се вкара този текст в „Престъпления против собствеността“, тъй като реално, според мен, този вид деяния засягат собствеността на гражданите. В смисъл, ако се вкара в „Документни престъпления“ и ако към този текст се приеме практиката към документните престъпления, че от тях няма пострадал, всъщност ние пак няма да постигнем нищо.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Ефекта за собствеността, опазването; За собствеността.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Т. е., за мен лично по-скоро мястото на този текст е в „Престъпления против собствеността“. Ако трябва да направят нов раздел – да не е „Измами“, а да е раздел „Мошеничество“, например.

ВЕНЕТА ЖЕЛЕВА: „Престъпления против собствеността“.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Не, цялата глава е „Престъпления против собствеността“. Аз предлагам да направят нов раздел, ако трябва да го сложат в измамата, но като отделен състав на престъплението. Категорично смятам, че основните състави и в документните престъпления, които съществуват в момента, и в измамите не трябва да се „пипат“, защото там показват изключително много други деяния и ако се изменят тези основни състави, не се знае дали няма да изключим нещо, за което вече има трайна практика от обхвата на тези текстове. Т. е., трябва да е нов текст и квалифициран състав на текст, но по-скоро нов. Защото като изпълнително деяние то ще бъде различно, то ще бъде използване на порочни документи пред органи на властта каквито са – пред нотариуси и пред търговски регистри или пред съдилища, Вие изброихте доста обширен – органи на местна власт и т. н. Много добре сте го формулирали */към Христо Колев/*.

Тук бих включила аз и – ако искаме да включим и констативните нотариални актове, които се извършват по обстоятелствена проверка, където идват два свидетели и лъжат, че някой е владял имота в продължение на 5 години. Би могло, освен чрез документ, да се включи и чрез устно свидетелстване пред съответните органи. Защото всъщност самите свидетели – нотариусите изповядват констативния нотариален акт въз основа на сведение, които му дават доведените свидетели, които се дават пред него устно. И той ги вписва в съответния документ – констативен нотариален акт. Т. е., нотариуса вписва верни неща, тъй като той удостоверява, че пред него се направени такива изявления от тези свидетели. Но всъщност в случая отговорност ще носят този, който придобива имота и свидетелите, които е довел, които с тези фалшиви свидетелствания ще станат причина да се изготви този констативен нотариален акт, с който се удостоверява, че се променя собствеността на имота.

Така че, освен документите, които се изброени във Вашето предложение, аз бих включила и чрез устно свидетелстване, устно заявяване на неверни факти през някой от органите – аз, освен нотариус, не се сещам пред кой друг може да е. Но да речем пред някои от органите – изброените органи, може и пред кметовете, може би ще успеем да овладеем.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Когато има – извинявам се за намесата, когато има и обстоятелствена проверка, първо да кажем някакви делби, работи, може да има скици, може да са от други институции документи, където също тези същите свидетели потвърждават и то става приложение.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Устното заявяване на неверни факти пред нотариус, ако бъде включено в този текст, който предложи тя, може би ще успеем да обхванем и този вид престъпна дейност занапред – издаване на констативни нотариални актове чрез устно заявяване на неверни факти пред нотариус, които към момента не попадат по нито една разпоредба на НК.

Така, че аз предлагам просто да – разбира се, нови квалифицирани състави няма лошо, както предлага, но този текст, тази дейност към момента трябва да се изведе от простото документно престъпление и трябва да се постигнат две цели, според мен. Едната цел е точно този механизъм – на използване на такива документи и такива неверни сведения пред нотариус да се криминализират. И второто – лицата, чието имущество е засегнато, да придобият качеството на пострадали. По някакъв начин трябва да са постигнати двете цели.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Това е с акцент към собствеността.

Аз искам само да допълня и ще Ви дам думата. Има предложение на Министъра в момента където по отношение на констативните нотариални актове да не е 10 години, а 20 години. Това е предложение в момента на Министъра – за давността.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Само да кажа, че като дойдат двамата свидетели и като кажат, че това 20 години го е владял. За такива хора не е проблем да кажат, че и 30 години.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, аз само обръщам внимание, че има отношение в момента по този въпрос от страна на Министъра.

Заповядайте, само за протокола се представете.

СВЕТОСЛАВА КОЛЕВА: Светослава Колева, АС – Варна, наказателен съдия.

В момента това, което говорим, за мен проблема за съдебната практика идва от липсата на криминализация на – грубо казано, на кражбата на недвижим имот. И ако това бъде криминализирано, всички останали способности, за които си говорим, да се стигне до това не би било необходимо те да бъдат буквално изброявани. Защото ако подходим по начин да се опитаме да ги изчерпим, ние ще бъдем обречени, защото винаги практиката – криминалната практика, е доста по-изобретателна от това, което ние бихме могли да предвидим, като техники за постигане на този резултат.

И към настоящия момент ние бихме могли да търсим отговорност от всички длъжностни лица – или нотариуси, или кметове, които не са си изпълнили задълженията, но не можем да търсим отговорност от човека, който придобива собствеността. Затова аз се съгласявам напълно с нуждата да бъде криминализирана кражбата на недвижим имот. Може би в допълнение за това, което говорим – за констативките, може би трябва да помислим за това лъжесвидетелстване. То да бъде не само когато се заявяват неверни данни пред съд или съдебен орган, или орган на разследване, но и в случаите когато има сведения и се влагат в постановяването на някакъв акт пред нотариуси или някакви други производства, за които аз в момента не мога да се сетя.

Определено нуждата от законодателна промяна е налице, тъй като съдебната практика е поставена в една ситуация на развиващи се обществени отношения, динамични и ние малко изоставяме точно с този тип регулация. А фактите говорят сами за себе си. Това е моето мнение. Благодаря.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Много благодаря на съдия Колева.

Искам да обърна внимание на нашите гости, които участват и дават своите предложения – още веднъж им благодаря. Като техника на работа на ГС-

ВСС, ние поетапно ще вземаме решение по конкретно, по определените точки. Вашите предложения си ги формулирайте в момента внимателно и като дойде време, ще поискам да ги отправите и ще ги подложа на гласуване.

Заповядайте, за протокола да се представите.

/Мила Георгиева се изключва от онлайн връзката./

СТЕЛИАН КРАЛЕВ: Стелиян Кралев.

На първо място – да, проблем съществува обществен. Това са престъпления, които все по-често започват да се случат и доказването е все по-трудно с оглед въвеждането и на нови алтернативни способи за доказване на собственост и т. н. Ние имаме предвид и дигитализация на пространството, пробиване на системи – престъпниците могат да се снабдят с документи много по-лесно, отколкото преди много години.

Отделно от това обаче считам, че е добре да бъде представен и има законодателен орган, но аз никога съм нямал самочувствието, че мога да бъда законодателен орган. Достатъчно интелигентен съм да преценя, че нямам достатъчно знания в конкретна област, за да мога да създам определен закон. За разлика от членовете в Народното събрание, както и тези в Правната комисия – част, от които познавам, които считам, че са корифеи в областта, всъщност са доста посредствени някои.

Това е един дебат, в който би трябвало да се включат и – според мен, признати специалисти в областта.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Това са стандартни теми, предложения за накрая.

СТЕЛИАН КРАЛЕВ: Защото ние тук в момента може да повдигнем темата, можем да гласуваме някои състави, но аз не съм убеден, че те биха изчерпили всички хипотези, които могат да съществуват. Считам, че е редно някой, който цял живот се е занимавал с това, да вземе отношение.

ВЕНЦИСЛАВ ДИМИТРОВ: Те – следователите и полицаите, те са хората. От вас трябва да тръгне.

СТЕЛИАН КРАЛЕВ: Не се занимавам. Аз 20 години се занимавам...

/Говорят едновременно./

СТЕЛИАН КРАЛЕВ: Аз съм достатъчно компетентен да прилагам закона, не да го създавам!

ВЕНЦИСЛАВ ДИМИТРОВ: Би трябвало да го създавате...

СТЕЛИАН КРАЛЕВ: Не мога да го създавам аз – има си законодател! Има си законодател!

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: По същество, моля. Ще се изслушваме, няма да спорим по личното мнение, нека да бъде по същество.

СТЕЛИАН КРАЛЕВ: Така. Пак казвам – считам, че съм достатъчно интелигентен, за да преценя, че не съм законодателен орган и не мога да създам достатъчно...

ВЕНЦИСЛАВ ДИМИТРОВ: Говорихте за качеството на законодателния орган. Аз считам, че Вие сте добре запознат и достатъчно компетентен, и не сте на нивото толкова ниско, като законодателния орган.

СТЕЛИАН КРАЛЕВ: По-смирен съм от тях.

ВЕНЦИСЛАВ ДИМИТРОВ: Точно. От вас трябва да тръгне.

СТЕЛИАН КРАЛЕВ: То тръгва. То, това е идеята – да може да тръгне. Да има дебат в тази насока.

Това беше – съгласен съм, че трябва да се повдигне дебат. Може да гласуваме точките. Не съм убеден обаче, че всяка една промяна, която гласуваме тук, тя така или иначе ще стигне пак до този орган, който ще направи корекции най-вероятно и нищо, от което вкараме, няма да бъде в този вид, който изглежда – по всяка вероятност.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Само една реплика, след това ще дам думата на г-жа Велинова за реплика и, ако трябва, ще продължите.

Искам пак да обърна внимание на техниката на работа на ГС-ВСС. Ние обичайно, в зависимост от темата, но тъй като тя е свързана с Министерство на правосъдието и не само, но отива до министъра, до всичките институции, които работят, до Народно събрание (НС), до председател на НС. Ако разглеждаме теми, които вече са на първо четене в НС и ние да имаме

отношение – до всички вносители, може да са 200 човека, пишем и изпращаме материали.

Обичайно когато е такъв тип, какъвто е в случая, ние изпращаме своите мнения, становища, изпращаме своите решения с предложение за създаване на работна група, в която да бъдат – които искат да бъдат включени, да включат представители на ГС-ВСС. И ви давам пример, че тук, в началото на лятото, инициирахме да бъдем включени в работната група за създаване на закон за вещите лица, какъвто няма в България и четирима човека са включени. Само ви давам пример, че ще направим необходимото заедно, а пък стандартните ни предложения са именно както да се черпи опит не само от тези, които са в момента в управлението. Обичайно пишем специалисти в областта и извън, както и международния опит.

Давам думата на Пепи Велинова за репликата.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Няма никакъв спор, че предложението няма да влезне директно в НС и да бъде гласувано. То ще бъде изпратено в МП с целия дебат – то затова всяко предложение и всяка мисъл, която се изкаже, ще бъде доведено до знанието на органите, които се занимават със законодателна инициатива. Т.е., те, на база тези неща, могат някакви идеи да вземат и да ги реализират, като внесат проекти за изменение.

И още едно нещо, което искам да кажа. За мен най-важно е голямото неразбиране, което има по случая по измамите. И аз това съм го акцентирала и в становището, което написах, в анализа. Дори съм качила обобщение на един дебат, който се е водил през 2008 г. по въпроса и е видно как всички говорят две противоречащи си мнения на пръв поглед, всички говорят вярно – те взаимно си противоречат за това какво трябва да стане, за това какво не трябва да стане, всички всъщност казват истината, но то всъщност проблемът възниква от неразбирането.

Едните – вносителите, които са върнали недвижимия имот в предмета на документната измама, са смятали, че по този начин този проблем ще се реши, като вкарат отново недвижимото имущество, тъй като недвижимото имущество до 1990 и някоя година е било част от документната измама. След

това е изкарана и е останала само в чл. 210, което е обикновената измама. И 2008 година започва един голям дебат – вносителите казват: „За Плевен тук има страшен бум на имотните измами. Трябва недвижимото имущество отново да се вкара в документната измама.“

Противниците на вкарването на недвижимото имущество казват – Не, не, ние сега, ако променим нормата, ще стане голяма каша, то и сега може да се повдигне за документна измама и сега в момента може да се води за измама по чл. 210, когато имаме такъв случай, и за документни престъпления те си ги квалифицират така. Да, така е, няма никакъв спор!

Но проблемът е, че при обикновената измама към оня момент отново за предмет на тази измама се приема парите, които се дават по сделката, а не недвижимия имот, с който всъщност се злоупотребява! Те са прави по принцип – и двете групи са прави, но те говорят за различни неща!

В следващият момент се постига това нещо и документната измама отново се вкарва – недвижимото имущество отново се вкарва като предмет на престъпление в него. Но дори когато се вкарва вътре, пак не се постига този ефект, който се иска поради простата причина, че има постановление още, което се прилага и към момента, още от времето на социализма, в което казват за това, че механизмът на измамите е един и същ, и т. н.. Той се прилага от съдилищата поради това, че се приема, че няма как нотариуса и съдията да бъдат разпоредители, защото те не извършват акт на разпореждане и т. н., т. н., да не повтарям едни и същи неща.

Т. е., вкарването на недвижимото имущество в документната измама, то има някакъв ефект, защото ако сега аз ползвам фалшиво пълномощно и – например, извършим замяна на имот с фалшиво пълномощно, евентуално тя би могла да се приложи, защото в – не точно в тази хипотеза. Но да речем, ако аз ви продам един имот и вие ми платите с фалшиви пари, в такъв случай в документната измама предмет ще бъде недвижимото имущество, защото аз ще се разпоредя с имуществото, ще ви прехвърля собствеността на имота, аз ще получа фалшиви пари. Това е много трудна хипотеза, защото в днешно време по банков път минават тези неща, но така или иначе това е пример, който си

спомням. Но то пак не покрива тези случаи, за които говорим, които са всъщност масовата практика, които касаят собствеността на имота – които вече ги изброихме тук – фалшиви завещания, фалшиви пълномощни и т. н.

Трябва да се посочат точно проблема и да се обясни, че в момента точно този вид деяния се покриват единствено от елементарните документни престъпления и то говорим за частни документи, които се наказват до 2 години лишаване от свобода, където няма пострадал и които завършват с присъда по чл. 78а от НК, което е глоба от 1 000 лв. до 5 000 лв. Аз съм много изненадана, че има такъв случай, който казахте, че някой е бил осъден по такъв казус.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Във връзка с убийство, защото е убил съдружника си.

/Говорят едновременно./

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Значи все пак има някакъв пробив в съдебната практика.

/Говорят едновременно./

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Ние тук тези текстове, каквото и да гласуваме, ще гласуваме един общ текст, че сме съгласни.

СТЕЛИАН КРАЛЕВ: Точно това беше моята идея, че ние няма как да конкретизираме. Защото текста, който те предлагат, аз не мога да взема отношение без да го видя пред мен и да направя задълбочено проучване. Съдия Колева предполагам, че няма как за 15 минути да може да формулира текст за промяна в НК. Така, че – пак казвам, съгласен съм, трябва да се повдигне въпроса. Затова може да си направим гласуването и да направим следващата стъпка вече да отиват промените към законодателните органи. Оттам вече да има един реален дебат, който да може да доведе до нещо реално.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Включително с участието на теоретици, защото тук ние повечето сме практики.

СТЕЛИАН КРАЛЕВ: Това казах и аз.

ИРИНА ПАСКОВА: Ако може и аз да се включа. Ирина Паскова, зам.-районен прокурор.

Слушам дебата, предложенията, успех не много задълбочено да се запозная с нещата и имам следното изложение. Част от предложенията на КСЛБ за мен са много адекватни, защото въпросната измама, която се извършва с лица в уязвимо положение, които са възрастни или са физически и психически уязвими, досега не беше – аз имах наскоро такъв случай, ставаше въпрос за движимо имущество. А те са основният таргет на измамниците. Основният проблем, заради който станаха и, доста широк обществен отзвук имаше, беше за измами по отношение на недвижими имоти с .../шум в залата/... хора, но там самият режим за прехвърляне на движимо имущество изисква документация, защото иначе няма да има. Т. е., абсолютно задължително е, според мен, квалифицираната измама да включва тези пострадали лица – самотни стари хора, за да може да получат по-сериозна защита. Защото те реално са нашите пострадали в .../шум в залата/... така, че за тези промени съм абсолютно съгласна.

По отношение на останалите промени, аз смятам, че няма да постигнете ефекта, който се търси. Опитът да се разшири много обхвата .../шум в залата/... каквито и да е, няма да даде този ефект. Освен това аз също смятам, че законодателна дейност, подобно на колегата, ми е чужда. Надявам се някои от теоретиците в университетите, които отдавна трябваше да влязат в Парламента, за да създадат малко ред, тъй като после ние прилагате тези текстове, а те много се неприложими – последните изменения в голямата си част, да се намесят.

Аз се хващам за идеята на съдия Колева, която е много добра. Не ми беше хрумвало, но всъщност това е точно така – това си е кражба на недвижим имот, защото става без знанието, без съгласие на лицето чрез използване на документи.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Може и да е без документи; Ще бъде много добре, ако бъде финализирано; .../шум в залата/... и това би било много добре, защото няма да наруши досега практиката в измамите – Хармонизацията.

ИРИНА ПАСКОВА: Да. Предложението на колегата Колицова е добре, обаче то .../шум в залата/..., то е приложимо, то ще има ефект. Ако го

въведем, то ще има ефект, обаче няма да е този ефект – реално това е измама. По една или друга причина това си е измама, но е по-усложнено заради механизма, който е измислил закона за прехвърляне на собствеността. Така, че на мен ми е много интересна тази идея за прехвърлянето, защото си е точно това – това си е кражба.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Аз много благодаря.

Искам само да обърна внимание, като казах да дадете предложението. Трябва да бъде кратко, не по същество, а криминализиране на това и това деяние в еди-къде-си. Дори не е нужно в момента да диктувате. Така, общо ще го вкараме. Мисълта ми е, че не е необходимо в момента сега – както си мислите, че трябва точно да кажем в кой член, коя глава, кой раздел и т. н. – не. Предложение, да кажем, в НК за криминализиране на следното деяние. Толкова. В такъв смисъл.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Аз го формулирах доколкото.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, това беше моето предложение.

Сега вече има думата господина.

РАДОСЛАВ ЛАЗАРОВ: Радослав Лазаров от ОП – Варна.

Разсъждавам в следните няколко насоки. Проблемът, обществения, е налице. Ние сме си го кръстили имотна измама, защото практиката казва, че това не е измама, защото нотариуса, съдията и другите длъжностни лица не могат да бъдат измамени. Следователно това не е документна измама.

Ощетена е собствеността на лицата, но то не е кражба, защото няма кражба на недвижим имот и защото тези порочни практики не са довели до юридическото прехвърляне на собствеността върху използвалите ги, обаче ако те препродадат имота на още четири-пет добросъвестни лица, онзи, който юридически уж остава собственик, трудно би могъл и фактически да бъде такъв.

Нотариусите, съдиите и всички останали, пред които се представят опорочени – да ги нарека най-общо, доказателства не могат да бъдат измамени, но тяхната воля да упражняват правомощията си в интерес на гражданите и на

обществото – тук реферирам към становището на г-н Маринов, че ние не трябва да накърняваме гражданския оборот, а тяхното правомерно действие на практика е опорочено.

Свидетелите, които идват да кажат, че онзи човек е владял имот 20 години, не са лъжесвидетели, защото не свидетелстват пред съда.

Т. е., ние имаме няколко – от моята гледна точка, няколко порочни факта, които не могат да бъдат подведени под състав от НК. Оттук следва за мен извода, че трябва да има нови състави на НК, защото това обществено нетърпимо явление не е престъпно или ако е престъпно, то е с някакво голямо приближение до документно престъпно.

Така, че подкрепям, разбира се, становището на г-н Кралев, че изобщо не ни е работа да законодателстваме и задължително специалисти – теоретици да изготвят съответните текстове.

Но за да обобща това, което казах: накърнена е собствеността на лицата, чиито недвижими имоти са по някакъв начин отнети – говоря условно, не от гледна точка на правото. Накърнен е реда на управлението в обществото, защото действията на длъжностни лица, които би трябвало да въдворяват ред и да въдворяват справедливост, те се опорочени без тези длъжностни лица да могат да бъдат мамени. Накърнени са обществените отношения с правдивите свидетелски изявления, защото лицата, макар да не свидетелстват пред съд, пак нали са свидетели пред нотариуса в рамките на обстоятелствената проверка. Та, ако ние се обединим около идеята, че са накърнени обществени отношения и че тези обществени отношения трябва да намерят своята наказателно-правна защита, според мен това е добро.

Искам също да подкрепя колегата Колева с кражбата на недвижим имот, защото това чисто, най-лесно според мен и елегантно решение на въпроса, защото собствеността е накърнена. Това, че юридически би могъл той да си търси правата по някакъв ред, е обстоятелство, което – разсъждавам малко на глас, предполагам, че би могъл юридически да си търси правата и в други случаи, но *.../реплика от залата „... измама“/...* това имах предвид, но на практика това няма как да се случи. Така, че – дали ще го наречем кражба,

дали ще го наречем имотна измама, дали ще го наречен противозаконно отнемане на недвижима собственост или другояче, както съобразят специалистите, че е най-хубаво да се нарече, това няма никакво значение.

/В залата влиза Даниела Стойнова./

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Само за момент. Може ли да се представите, за да знаят в залата от коя медия сте?

ДАНИЕЛА СТОЙНОВА: Да, Даниела Стойнова, кореспондент на БНР.

РАДОСЛАВ ЛАЗАРОВ: С това приключвам, според мен, като плодотворен завършек на подобна среща би трябвало да констатираме наличието на проблем, би трябвало да констатираме наличието на несъответствие на този проблем с актуалното законодателство и действително да го предоставим на вниманието на компетентните органи, за да го разрешат. Като пак казвам, накърнени са аспекта на обществения живот. На първо място – собствеността на гражданите, на второ място – действията на нотариуси, на съдии, които също. Изобщо не мисля, че това би могло да бъде престъпление против реда на управлението, ама има хора, които знаят какво правят и които трябва да намерят законодателно решение в тази насока. Както и лъжесвидетелстването не само пред съд и надлежен орган на властта, но и пред нотариус, пред така-така-така, може да се решат всичките тези въпроси. Благодаря за вниманието.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Аз благодаря. Има ли сега други изказвания? Да, Пепа Велинова?

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Искам да благодаря, че толкова точно и ясно успяхте да формулирате на този форум, тъй като понякога е много трудно толкова конкретно и ясно да се формулират проблемите на доста разбираем език.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Обширна е темата и касае – сериозна тема.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: А то всъщност няма, защото няма такива измами – няма лъжесвидетелстване пред нотариуса; Не, те ги има; Е, няма ги, няма ги тук; И щом ги няма тук; Да.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Други изказвания? Моля, за протокола.

СТЕЛИАН КРАЛЕВ: Все пак целта на НК е да урежда точно обществените отношения, които в годините, естествено, се развиват. Ясно е, че законодателя е пропуснал тази тема към един предходен период. Редно е в момента да му подсказем, за да може да си оправи грешката.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Дай Боже! Ние ще подсказем. Изказвания по същество, помислете си още веднъж – ще преминем към предложения за гласуване. Добре.

Може би една-две минути трябва да се съсредоточим.

Г-жо Карагьозова, аз искам да благодаря на Вас, в лицето на председател на Асоциация „ФОРУМ“, за така направеното предложение за тази тема и добре поканените лица, които да подготвят в случая, както и външни лица, така и от нашите среди. Наистина благодаря.

И всички, още когато пуснах дневния ред, голяма част, бих казала почти всички, независимо от почти летния сезон, се обадиха да благодарят и всички бяха много радостни, че на тази тема ѝ дойде реда. Наистина, изключително важно е за обществото.

Сега, това, което имаме да направим оттук нататък – имаме и трета точка, знаете, тя е кратка, но сме длъжни, защото е важно за процедурите, които са, но ще стигнем и до нея.

Имаме да приемем решение, това, което е глобалното и всички потвърдиха неговата необходимост от дефицита в нормативната уредба в цялостното изложение на съдия Велинова. Следва да направим кратък текст за решение, че – по т. 1, във връзка с темата от дневния ред, ГС-ВСС, както всички гости и участници в изнесеното заседание, благодарят на съдия Велинова, приемат цялостното изложение, направените изводи и предложения, като изпращат същия – вече казвайте до къде, ясно е до министър, до групи, ще

го разширим възможно повече, с предложение министъра да създаде работна група да разгледа този проблем, добре изложен, в който да се набележат законодателни инициативи. Горедолу в този ред на мисли текста.

Второто решение по т. 1 следва да бъде направените – изслушахме доклада на г-жа Колицова, приехме същия. В доклада има направени предложения за законодателни изменения, които ГС-ВСС приема или не – ще ги гласуваме.

Трета точка е – направените предложения от – в смисъл преминаваме третото решение по т. 2, във връзка с предложенията на КСлБ. По същият начин приемаме изнесените предложения, мотиви за промени в нормативната уредба. И естествено, приложение към решението са материалите от КСлБ, изнесено от г-н Колев.

На следващо място следва да бъде решението, което ще помоля отново Светослава Колева – така, с две думи да го синтезира.

След това, предложението от МВР – готови ли сте, кратичко. То ще е кратко, ако имате пример, но – промени в нормативната уредба къде, в каква посока и така с две думи.

Вие досега разглеждахте, че трябва да има някакви наказания. Никой не разглеждаше превенцията, което е много важно. Самата превенция, за да се допусне да бъдат извършени тези престъпления или деяния, както се казват, тази превенция е много важна. Но това е много обширно и трудно да се.

Очакваме да изпратите до ГС-ВСС, ако имате някакви предложения.

ДЕСИСЛАВА МИХАЙЛОВА: Мога ли едно предложение по дневния ред да дам. Предлагам да излезем с едно общо решение, което да е едно, към което да приложим всички материали, които са добавени на ГС-ВСС, като сезираме съответно Министъра на правосъдието и съответните институции, където трябва да бъде изпратено – да бъде изпратено, като формулираме съвсем кратък текст, че са необходими промени по отношение криминализиране на...
/прекъсната от Светла Дерменджиева/.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Не, не, това е последното, което.

ДЕСИСЛАВА МИХАЙЛОВА: Не. Идеята е въобще да не гласуваме конкретни текстове.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Абсолютно!

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Ние не гласуваме конкретни текстове. Приемаме доклада на Пепи, приемаме доклада на Христо, приемаме предложението на Светослава Колева, приемаме доклада на Колицова – приключваме. Формулираме ги всичките поотделно.

ДЕСИСЛАВА МИХАЙЛОВА: Просто трябва да формулираме две изречения, в които да кажем, че ГС-ВСС излиза с предложение да се вземат необходимите мерки и съответно законодателна инициатива, които сезираме с този акт и съответно да приложим докладите, които са от КСлБ и съдия Велинова, плюс протокола. И това е достатъчно.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Плюс протокола с дискусията; И на колежката – за нов състав, и за новите неща.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, да. Трябва едно изречение да имаме, че приемаме предложението на съдия Светослава Колева – тя ще си каже изречението. Кажете го в момента, за да го запишем.

СВЕТОСЛАВА КОЛЕВА: Предложението ми за създаване на нов състав в главата за защита на собствеността, която да криминализира противозаконното отнемане на собственост на недвижим имот без съгласието на собственика.

МАРИЯ КАРАГЬОЗОВА: А за дялове от фирми – кражбата?

СВЕТОСЛАВА КОЛЕВА: На физически и юридически лица – до там. Това е друго. Говорим в момента за имотните измами. Дяловете могат да бъдат нещо различно.

ВЕНЦИСЛАВ ДИМИТРОВ: Значи, изобщо в тази материя има един другар, който се казва Висоцки. И той казва: „Защо са ни сюжети и интриги, за всичко знаем колко дава днес, най-хубавата книга е, наказателния наш кодекс.“ Т. е., нерегулираните обществени отношения

да се регулират. Дали са вече в конкретната област на кражба на фирма или кражба на имот –има много неща, които не са регулирани.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Аз ви предлагам да гласуваме едни диспозитив, с който приемаме писмените доклади, които са представени от нас, от следователите, от г-жа Колицова, заедно с предложенията към тях. Тези материали плюс целия дебат, в който са констатирани и допълнителни проблеми, свързани с констативните нотариални актове – начина, по който се съставят, да се изпратят в Министерство на правосъдието, за да се вземат предвид за изготвяне на нови състави от работна група с участие на професионалисти - практики и представители на теорията, които да създадат нови текстове, които да криминализират този вид дейност, която сме констатирани, че към момента няма...
/прекъсната от Светла Дерменджиева/.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: И от ГС-ВСС представители.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Хубаво, предлагаме да участват и представители от ГС-ВСС. Тъй като по конкретните текстове са написани конкретните предложения, цялата дискусия ще бъде изпратена.

СВЕТОСЛАВА КОЛЕВА: Може в чл. 290, за лъжесвидетелстването, може да поискаме криминализиране на лъжесвидетелстване пред нотариус. */Чл. 290. (1) Който пред съд или пред друг надлежен орган на властта като свидетел устно или писмено съзнателно потвърди неистина или затаи истина, се наказва за лъжесвидетелствуване с лишаване от свобода до пет години. (2) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2021 г., в сила от 06.02.2021 г.) Същото наказание се налага и на преводач или преводач на български жестов език, който пред съд или пред друг надлежен орган на властта писмено или устно съзнателно даде неверен превод./*

БРАНИМИР ЖИЛИН: Чл. 93 – орган на власт, трябва да стане „орган на власт“, това е. Т. е., той на времето е изваден от НК чл. 93. */Чл. 93. Указаните по-долу думи и изрази са употребени в този кодекс в следния смисъл: 2. (изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) "Орган на власт" са*

органите на държавна власт, органите на държавно управление, органите на съдебната власт, както и служителите при тях, които са натоварени с упражняването на властнически функции./

СВЕТОСЛАВА КОЛЕВА: И това по повод на превенцията, защото ако имаме криминализирано лъжесвидетелстване пред нотариус.

БРАНИМИР ЖИЛИН: Това имах предвид.

СВЕТОСЛАВА КОЛЕВА: И хората са предупреждавани за това, биха могли да имат едно на ум дали да рискуват осъждане все пак.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Точно; Да.

СВЕТОСЛАВА КОЛЕВА: Затова бихме могли в тази посока да предложим.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Така, и това е предложението, което ще направим извадка от протокола.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Тук има и конкретни текстове, които са предложени. Крайните текстове ще се направят в МП. Нека да го вземат предвид, когато го правят.

СВЕТОСЛАВА КОЛЕВА: Различни варианти, които са еднакво подкрепени от нас, като разрешение на проблема, който констатираме.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Целта е да се сведе до МП къде сме видели, че има проблеми с т. нар. имотни измами, които не са всъщност имотни измами.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: И да се предприемат действия.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Да се апелира лично към министъра, а не към неговите, защото той така е активен; Именно, това ни е; Те ги четат обикновено, като им изпратим от ГС-ВСС; Да, да, самият министър. Освен това ние имаме възможност да отидем и на среща след това, ако искаме; Като цяло ги четат, има доста предложения, които са придвижени до някои институции; Имаме резултати, не е времето да се хвалим, но имаме резултати.

ХРИСТО КОЛЕВ: Специално на тази тема, отварям една скоба, ние сме предприели инициатива в тази година заедно с АПБ и направихме

допитване до нашите колеги – прокурори, следователи, не само членове, всеки да си даде мнението точно за такива текстове, които липсват в момента. Получиха се не само в НК, но имаме и в НПК промени. Ще се радваме да видят бял свят, да бъдат придвижени и до МП.

ВЕНЦИСЛАВ ДИМИТРОВ: Трябва да си увеличите инструментариума, с който работите. Това са ви оръдията на труда.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Който да отговаря на действителността.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Добре, сега формулираме диспозитив, така ли?

ВЕНЕТА ЖЕЛЕВА: Може ли да взема думата. Тъй като не съм във вашата позиция, но въпреки всичко имам поглед и впечатления в тази насока – все пак се занимаваме с недвижими имоти. То стана за малко дума, но като че ли много бързо премина. Когато говорим за констативките – тъй наречените, ние имаме два вида констативни актове. Единият е по обстоятелствена проверка, където нотариуса анализира, обследва представените документи, сглобява фактология. Другият тип констативен нотариален акт е придобиване по давност на владение, което в единият случай, ако не греша, е 10-годишна давност или при добросъвестно владение – 5-годишна.

И на моя въпрос към юристи какво е това добросъвестно владение, където е 5-годишна давност, ми се обяснява, че човека е придобил собствеността, но не е знаел, че този, който му я продава, му я прехвърля, а не е действителния собственик. Не е ли прекалено малка тази давност от 5 години и то точно това е условие да стане злоупотреби, защото да владееш в рамките на 5 години, защото те точно това правят – препродават?! И се появява едни добросъвестен в края на веригата, който изобщо няма идея.

ДЕСИСЛАВА МИХАЙЛОВА: Само да се намеся. Констативните нотариални актове са два – единия е на базата на писмени документи, другия е на базата на обстоятелствена проверка. Когато нотариусът изготвя констативен нотариален акт по обстоятелствена проверка, тогава се викат свидетелите и именно тогава се изисква и 10-годишно владение. Не ми е известно да се

съставят констативни нотариални актове на базата на 5 години владение. Просто правя едно уточнение.

ВЕНЕТА ЖЕЛЕВА: Може би констативния са за придобиване по давност – може би не се изразих правилно.

ДЕСИСЛАВА МИХАЙЛОВА: Това вече е различно. По отношение на констативните – да внесе яснота.

ВЕНЕТА ЖЕЛЕВА: Да, благодаря. Искях да кажа, че давността е прекалено кратка, а вероятно не са констативни, а са за придобиване по давност.

ДЕСИСЛАВА МИХАЙЛОВА: Когато собствеността се придобива по друг начин, способите са други. Когато ти си добросъвестен купувач, тогава давността е 5 години и е нормално да е 5 години, защото ти си купил добросъвестно дори от неособственик. Това е добросъвестното владение.

ВЕНЦИСЛАВ ДИМИТРОВ: За давността разликата е, че той придобил на правно основание, т. е., той си има документ – този, който е с 5 години. Т. е., аз съм го продал и той не е знаел. А иначе другото е с абсолютно никакъв документ – т. е., отивам, завладявам го имота и с мои свидетели доказвам, че е мой. Това, което питате го има в законите, трябва да прочетете законите.

ВЕНЕТА ЖЕЛЕВА: Добре, това по отношение на свидетелите. Но все пак намирам за несправедливо. Аз започнах, че не съм юрист.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Не го регулира НК; Това е в регулацията на гражданското прав; В момента сме в наказателно-правна защита, това е част от гражданското, която е много обширна тема.

ДЕСИСЛАВА МИХАЙЛОВА: Само още нещо да кажа. Освен на НК, има нужда и от промяна в доста гражданско-правни норми, които по някакъв начин наистина ще внесат превенция – и по отношение на Закона за наследството, във връзка със саморъчните завещания, и по отношение на процесуалните норми, които уреждат вписванията, съответно Закона за кадастъра и имотния регистър, който все още е недействащ в своята цялост.

Темата е много голяма и мисля, че освен по отношение на наказателното право, трябва да бъде разгледана и в гражданско-правния аспект. Предлагам да не бъде последната тема, свързана с имотните измами – т. нар., и да я разширим и по други направления.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Г-жо Михайлова, ще я продължим от друг ъгъл, това е сигурно – пишеш и я включваме.

Колеги – Николай Михайлов, Мария Колева, чуваме ли се? Имате ли нещо да кажете, защото ще преминаваме към гласуване?

НИКОЛАЙ МИХАЙЛОВ, МАРИЯ КОЛЕВА: Да, чуваме се; Слушам ви, нямам какво да кажа; Да, слушам.

/Бойко Славчев напуска упълномощава Асоциация „ФОРУМ“ да гласуват за СЮБ и напуска залата./

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Колеги, моля да гласуваме акт на ГС-ВСС със следния текст:

„На заседание на Гражданския съвет към Висшия съдебен съвет (ГС към ВСС), проведено на 26.09.2025 г. в зала „Варна“ в сградата на Община гр. Варна, по точка 1 и точка 2 от дневния ред:

т. 1 - Разглеждане и приемане решения относно тема: „Имотни измами – предложения за изменения в Наказателния кодекс (НК)“. Анализ във връзка с проблемите, които възникват в практиката по дела за неправомерно разпореждане с недвижими имоти и дружествени дялове.

Вносител: Мария Карагьозова – председател на Асоциация „ФОРУМ“,
гост-докладчик: Кремена Колицова

Изготвил Анализа: Пенка Велинова – член на УС на Българската Съдийска Асоциация

т. 2 - Разглеждане и приемане решения относно тема: „Предложения за законодателни промени в Наказателния кодекс, Раздел IV, членове 210-212а“.

Вносител: Камара на следователите в България, докладчик: Христо Колев – член на УС на Камара на следователите в България

Гражданският съвет към ВСС, след широка дискусия по темите с участието на магистрати, вещи лица, независими оценители, разследващи полицаи и адвокати подкрепя направени предложения относно:

- необходимостта от конкретни законодателни промени в Наказателния кодекс (нови текстове), които изрично да обхванат измамно поведение с предмет недвижими имоти („имотни измами“), фирмени дялове и имущество с цел занапред срещу тези престъпни деяния да има адекватна наказателно-правна защита;

- промени в съществуващи текстове в НК и НПК.

Гражданският съвет към ВСС категорично изразява мнение, че трябва да се увеличи инструментариума, с който се работи, да има промяна в гражданско-правните норми – Закон за наследството и процесуалните норми по вписванията – Закона за кадастъра и регистъра, както и в специалните закони, свързани с нотариалната дейност и собствеността, за да се криминализират имотните измами.

Актът, ведно с приложените становища и извлечение от протокола с дебатите по т. 1 и т. 2, да се предостави на г-н Георги Георгиев – министър на правосъдието на Р България и на г-н Даниел Митов – министър на вътрешните работи на Р България, които да се вземат предвид при формирането на работна група от практики и теоретици, за да създадат текстове за криминализиране на имотните измами, в която работна група да бъдат включени и представители на Гражданския съвет към ВСС.

Актът, ведно с приложените становища и извлечение от протокола с дебатите по т. 1 и т. 2, да се предостави на Пленума на ВСС, за изразяване на становище.

Гражданският съвет към ВСС предлага на Министъра на правосъдието да инициира питане до Общото събрание на Наказателната колегия на Върховния касационен съд за приемане на тълкувателно решение, което ще е задължително за прилагане от всички съдии, разглеждащи наказателни дела, за да се изясни по безспорен начин дали фактурата, издадена от управител на търговско дружество, който го управлява и представлява, т. е.,

е издадена в кръга на службата от длъжностно лице по смисъла на чл. 93 т. 1 б. „б“ от НК, представлява официален или частен удостоверителен документ.

Мотиви: Към момента няма единна практика по наказателните дела и в повечето случаи съдебните състави, а и прокурорите, които на това основание прекратяват дела, се позовават на отделни съдебни решения и то по граждански дела, в които от гледна точка на гражданското право се приема, че фактурата е частен документ, без да се обсъжда това от кого е издадена. Липсва съдебна практика по наказателни дела, която да обсъжда фактурата, издадена от управител на търговско дружество, от гледна точка на дефиницията в чл. 93 т. 5 от НК и която практика съответно да казва дали е официален документ, а ако се приема, че не е, с какви съображения се приема, че не попада в хипотезата на чл. 93 т. 5 от НК, респективно защо се приема, че управителят не е длъжностно лице по смисъла на чл. 93 ал. 1 б. „б“ от НК.

Собствениците на недвижими имоти, спрямо които е извършена разпоредителна сделка с преправени или фалшиви документи, нямат наказателно-правна защита и нямат права в наказателното производство. В случаите на покупко-продажба на имот с фалшиво/преправено пълномощно, пострадал е купувачът, а предметът на престъплението са дадените пари или имущество от него по сделката, въпреки че в някои случаи той продължава да държи и ползва имота. Случаите на ползване на фалшиви/преправени/подписани чрез въвеждане в заблуждение или попълване на празен лист, носещ подписа на издателя със съдържание, различно от волята му завещания и предварителни договори за покупко-продажба за овладяване на чуждо имущество, остават под санкцията на леките документни престъпления.

Необходимо е да се сложи край на тези деяния, защото те не само тормозят, но и унищожават авторитета на институциите. Собствеността е священо право на всеки, затова стабилността на гражданския оборот е важна и е възможност за развитие на пазарната икономика.

Приложения:

1. Анализ, изготвен от Пенка Велинова – член на УС на БСА, във връзка с проблемите, които възникват в практиката по дела за неправомерно разпореждане с недвижими имоти и дружествени дялове;

2. Предложения от Христо Колев – член на УС на КСлБ, за законодателни промени в Наказателния кодекс по темата „измами“, Престъпления против собствеността - Раздел IV, чл. чл. 210-212а;

3. Становище-предложение от Мария Карагьозова – председател на УС на Асоциация „ФОРУМ“, относно необходимостта от конкретни законодателни промени в Наказателния кодекс (нови текстове), които изрично да обхванат измамно поведение с предмет недвижими имоти („имотни измами“), фирмени дялове и имущество с цел занапред срещу тези престъпни деяния да има адекватна наказателно-правна защита.“

Гласуване: „за“ – 13, „против“ – няма, „въздържали се“ – няма.

Приема се.

За БАВЛЕК гласува г-жа Желева от КНОБ, тъй като инж. Желязкова, която вчера пристигна във Варна, снощи се е разболяла. Асоциация „ФОРУМ“ гласуват за ЦППИП, ССЗБ и СЮБ, тъй като Мила Георгиева се изключи, но даде пълномощно преди заседанието, Емилия Николова – също даде пълномощно, а Бойко Славчев напусна заседанието.

Преминаваме към т. 3. Тъй като казах, че дамата сериозно се е разболяла, ще ви запозная с две думи. ГС-ВСС миналата година на 1 ноември – Деня на будителите, по предложение на БАВЛЕК в гр. Хасково създаде Инициативен комитет на името на съдия Мария Ангелова, която за града е светица. Може да се запознаете, има достатъчно материали и решенията, които са на ГС-ВСС. Това е първата номинация и ви чета доклада от Инициативния комитет: „С настоящия доклад информирам ръководството и членовете на ГС на ВСС с хода на процедурата по номинация на носител на учредената с наш акт - № 217/01.11.2024 г. „Награда на името на съдия Мария Ангелова за принос към развитието и утвърждаването на правовия ред и правовата държава“. Събитието се проведе на изнесено заседание на ГС към ВСС проведено в гр. Хасково. С последващ акт - № 228/25.04.2025 г., бе избрана за

участник в Инициативния комитет на наградата съпредседателя на ГС към ВСС, г-жа Дерменджиева. Утвърдени са правила за работа и състава на Инициативния комитет. В него са представени всички институции част от съдебната власт, неправителствени организации, журналисти и бизнеса, приети са и критерии за номинация.

На 20.08.2025 г. официално е направена номинация за първи носител /лауреат/ на наградата. В тази връзка предлагам да утвърдим дата 07.11.2025 г. за официалното ѝ връчване. Необходимо е да се направи организация по провеждане на церемонията и Ви моля в тази връзка да утвърдим датата за нейното провеждане.

Домакин на събитието ще бъдат Кмета и Председателя на Общински съвет гр. Хасково.

Г-жа Албена Желязкова, представляваща Инициативния комитет.“

Пак казвам, че това е номинираното лице, гласувано на предходно заседание. В момента следва да администрираме и потвърдим, за да могат да продължат своята организация на място – 7 ноември 2025 г., по така внесеното предложение по т. 3. Моля да гласуване акт на ГС-ВСС със следния текст:

„Гражданският съвет към ВСС подкрепя предложението на Инициативния комитет на официално направената номинация за първи носител на „Награда на името на съдия Мария Ангелова за принос към развитието и утвърждаването на правовия ред и правовата държава“ Хасково – съдия Маргарита Делчева и утвърждава датата 7 ноември 2025 г. за официалното ѝ връчване.

Актът да се изпрати на Комитета, по компетентност.

Актът, ведно с доклада на инж. Албена Желязкова – представляващ Инициативния комитет, да се предостави на Станислав Дечев – кмет на Община Хасково и на Таня Захариева – председател на Общински съвет - Хасково, за сведение.

Актът да се предостави на Пленума на ВСС, за сведение.“

Гласуване: „за“ – 13, „против“ – няма, „въздържали се“ – няма.

Приема се.

Колеги, знаете, че на 3 октомври ще имаме заседание на ГС-ВСС. Мила Георгиева се изключи, но това, което предложи, ние ще ги разгледаме, защото те са в организационни за приемане на решение за разглеждане на теми в определена конфигурация от лица и на определено място. Така, че двете предложения на Мила Георгиева ще ги разгледаме на 3 октомври, когато имаме само административна част без разглеждане на конкретна тема.

Сега искам още веднъж да изразя своето удоволствие и разбира се не само моето, и благодарност към всички участници, най-вече на гостите, от свое име и от името на г-н Евгени Иванов – знаете, че структурата на ГС-ВСС има двама съпредседатели, единият от ВСС и другия съпредседател от квотата на членовете на организациите. Така, че приемере също неговите благодарности и поздравии. Надявам се, че – поне тези, които не са участвали в заседания на ГС-ВСС, са си изяснили някои въпроси – този съвет вече 11 години. Мисля, че сме единствената организация в България от такъв характер с дългосрочна, неспирна и бих казала само положителна дейност. Лично аз се гордея с това, защото е важно за обществото и социума. Миналата година, като бяхме в Хасково, окръжният прокурор сподели, че сме му върнали мисълта, че се случват и положителни неща за обществото и ни разчужва.

Благодаря още веднъж, благодаря разбира се на г-жа Десислава Михайлова – веднъж ѝ благодарих в началото, но и в края, както тя казва има и друг ъгъл по повод на имотния регистър. Ние и там сме го гледали, тази тема – ние до някъде стигнахме и трябва пак да почнем. Благодаря наистина още веднъж, с което закривам днешното заседание.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Организационни имаме.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Нямаме организационни, аз ги казах предварително, изчерпахме.

Закривам изнесеното заседание и се надявам да е било полезно за всички, най-вече за обществото. Благодаря!

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Лек ден и от нас; Довиждане; Пожелаваме ви всичко хубаво.

Заседанието на Гражданския съвет към ВСС приключи в 13:30 ч.

**СЪПРЕДСЕДАТЕЛИ НА
ГРАЖДАНСКИЯ СЪВЕТ КЪМ ВСС:**

**/п/
СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА**

**/п/
ЕВГЕНИ ИВАНОВ**

*Протоколирал: /п/
Валентина Тесовска,
технически сътрудник на ГС - ВСС*